

# Fukushima + 6: fini dira kalteordainak, itzuli zure herrira, dena OK dago



Pello Zubiria Kamino

@pellozubiria

Apirilaren 1etik aurrera Fukushima inguruko herri gehienetako biztanleei kenduko zaie derrigorrez ebakutzeko agindua. Esan nahi ote du arriskua amaitu zaiela? Ez: galduko dituzte ebakutzeagatik diru-laguntzak eta Estatuak lagatuko etxoletan bizitzeko eskubideak, kutsatutako auzoetara itzuli nahi ez badute beraien borondatez izango da. Horrela normalizatzen da istripu nuklear baten biharamuna.

Sei urte geroago, Tokioko agintariak erabaki dute Fukushima Daiichiko zentralaren istripuak hurbilen harrapatuta jendeak nahikoa laguntza jaso dutela. Estatuak ez dago dirua alferrrik galtzeko: lau errektoreak oraindik isurtzen duten erradioaktibitatea ezin kontrolatuz jarraitzen dute, TEPCO konpainia kiebra zorian, istripuaren faktura gero eta astunago... Martxoan amaitutakoan, nola bizi behar dute 2011n Fukushima inguruetatik ebakutzera derrigortutako jendeak?

Japoniako agintariak erabaki dute urtean 20 miliSiwert (mS/u) arteko kutsadura gauza eramangarria dela. Bide batez esanda, Europar Batasuna *Euratom* arautegiarekin basakeria bera onartzean da, baina apenas entzuten den inoren kezarik Europan. Fukushima inguruak berriro bizitzeko moduko eremu izendaturik, herritarrek ez daukate aitzakiarik etxera ez itzultzeko. Horien dramari jarraipena egiten dio *Nos Voisins Lointains 3.11* [Urrutiko gure bizilagunak] blogak, Kurumi Sugitak frantsesera itzultzen dituela Fukushima inguruetako herritarrek japonieraz sarean argitaratutako lekukotasunak.

Esaterako, Saki Okawara andreak urtarrilaren 16an Facebookeko bere orrian kontatu du nolaz eraman dituen Kawauchi herrira 200 puntuzko arropa eskuz eginak Tokiotik boluntario batzuek bidali dizkietenak hondamendiak kolpatutako jendeen elkartasunez. Kontatzen du ere Kawauchin ebakuzio

agindua 2012an ezabatu zuela bertako alkateak. Ondorioz, abuztu hartan bukatu ziren derrigorrezko ebakuzioagatik kalte-ordainetako batzuk. Baina legez arazorik ez egoteak ez zuen esan nahi benetan ez zegoenik: hilabete gutxiren buruan Kawauchitik ihesi Koriyaman aterpetutako herritarren elkarteko buruak internetez laguntza eske larria zabaldu zuen, 2013ko negua gaintzeko jendeak falta zituela arroza eta janziak bezalako oinarrizko gauzak. Horrela ezagutu zituen Okawara andreak Kawauchiko jendeak.

"Ebakutzeko agindua indargabetzen denean, etxola probisionaletan bizi den jendeak galtzen ditu horiek pagatzeko dirulaguntzak, legearen arabera derrigortuta ez baina nahi dutelako bizi baitira herritik urrun. Benetan ebakutuak izan arren, legez bilakatzen dira *jishu hinansha*, 'auto-ebakutuak'". Orain horiek ere harrapatuko ditu Fukushima departamenduko agintariak etxola probisionalentzako diru-laguntzak duteak.

Etxola probisionaletan bizi diren kawauchitarren lehendakari Atsushi Shidak Facebooken kontatu duena ere itzuli dute *Nos Voisins Lointains 3.11*en. Dio Shidak auzo probisionaletan bizi diren jendeen %90ek bertan segitu nahi duela. Zertarako itzuli sorterrira han ez bada inor eta ezer gelditu?

Jende gazteak alde egin zuen istripuaren ondotik, nork nahiko du familia eremu kutsatu batean haztea? Zaharretatik ere, ahal zutenak urrutiko hirietara



joan dira seme-alaben ondoan bizitzera. Behin-behineko etxolotan geratu dira 80 eta 90 urtez gorako jendeak, bakarrik bezala bikoteak, asko larriki gaixotu edo ahulduak, soinez ez bada burutik. "Etxola probisionaletan bizitzea -dio Shidak- gero eta gogorragoa zaigu hemen gaudenoi baina are zailagoa litzateke hemendik kanpo bizimodua berriro antolatu beharra. Ziurrenik apiriletik aurrera are gehiago murriztuko dizkigute zerbitzuak. Hemen bizitzea zahar etxe batean bizitzea da baina laguntzailer profesionalik gabe".

## Boluntarioak atomoen bila

Oraindik 100.000tik gora dira Fukushima hondamendi nuklearragatik urrundutako herritarrak. Horietako askok galduko dituzte laguntzak martxoan bukatzearekin. "Guk -idatzi du Kawauchitik ebakutuen buruzagiak- sei urteotan ikasi dugu ebakuzioa oraindik asko luza daitekeela eta ingurumenaren kutsadura irte askoz luzatuko dela, mendeetan iraungo duela".

Txanponaren beste aurpegian daude derrigor etxeratutako jendeak, erradioaktibitatez kutsatutako inguruan bizitzera behartuak. Txernobyl inguruetako biztanleek 30 urteotan bizi duten tragedia dastatzen dute orain Fukushimaok: nolaz biziraun duela urte gutxi arte ezin onartzekoak ziruditen erradioaktibitate kopuruaren artean?

Auzolanean, berriro. Pierre Fetet zientzialari eta lider antinuklear zaharrak



*'Fukushima Monitoring Project' taldeak Facebooken daukan orritik hartutako argazkian, taldeko aktibista zaharrak Minamisomako kale batean erradioaktibitatea kontrolatzen. Ezkerrekoak lurzorutik metro batera irradiazioek ematen duten kopurua neurtzen ari dira, eta eskuineko biek kopuruak dokumentatzen dituzte. Orain artean erakutsi dute agintariak aitortutakoa baino askoz kutsadura handiagoa dagoela eremuotan.*

bere *Fukushima* blogean kontatu du nola bolondres talde bat bildu den Minamisoma herrian eta inguruetan lurzoruan bezala airean dagoen erradioaktibitatea neurtzeko. Taldean gazteagoak ere badiren arren, gehienak erretretan sartutako jendez osatuta dago *Fukushima Monitoring Project*. Zaharrek beren gain hartu dute lana gazteak bezain sentiberak ez direlako erradioaktibitatearekiko.

Yoichi Ozawa ingeniaria buru dutela, kale, etxe, eraikuntza, baratze eta ahal duten guztietako irradiazio kopuruak neurtuz doaz, hark erakutsirik nola egin eta dokumentatu neurketak, eskuetan hartuta laborategietan usatzen diren neurgailuak: Hitachi Aloka TCS172B, Hitachi Aloka TGS146B eta Canberra NaI Scintillation Detector. Airea kontrolatzeko 75x100 metroko eremuotan

sailkatzen dute ingurua eta lurzoruko dokumentatzeko 375x500 metroko guzueetan. Lurretik 1,50 eta 100 zentimetrotara egiten dituzte neurketak.

Independentzia osoa dute, inolako lobbyk ez die aldarazten emaitza eta metodo oso zorrotzez ari dira, publikoki erakusten duten protokolo zientifikoa jarraituz. Erradiazio kontuetan mundu mailako erreferentzia den Pierre Fetetek dionez "erakunde ofizialek eredutzat hartu beharko lukete talde honen lan egiteko modua".

Ozawa eta bere erretretadun boluntario jendeak *alerta jotzaileak* dira oso rik, hedabide nagusiek eta agintariak ezkutatuak gizarteari jakinarazten dizkieten jendeak, mundu osoko herritarrok babestu beharko genituzkeenak. Fetetek dioen moduan, "beren mapekin ohartarazten dituzte bertako jendeak:

'Erne ibili! Lege kontraesankorrek dau-de Japonian eta agintariak esandakoa, alegia 20 mSv/u hartzeak ez dakarrela ondorioz osasunean, ez da derrigor egia. Etxera baldin bazatozte, irradiazioak eta kutsadurak jasan beharko dituzue'. Frantzia erremedio bera ari da prestatzen, 2013/59/Euratom zuzentzaraua nazioko lege ere bihurtuz; horrela hemen ere 100 mSv/u izango da muga larrialdi une batean eta 20 mSv/u ondorengo 12 hilabeteetan (eta ondoko urteetan, ezerk ez baitu bermatzen maila hori gero jaitsiko dutenik). Eta doshi horiek denei aplikatzen zaizkie, izan bu-larreko haur, ume edo emakume haur-dun!'

Diruak neurtzen espezialista den Nikkei konpainiak argitaratu du orain arte Fukushima 167.000 milioi euro kostatu dela. Ez ditu denak kontabilizatu. ■



# ZINKUNEGI OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia  
T. 943 420 624  
info@zinkunegioptika.com  
www.zinkunegioptika.com

## 50 urtez elkarrekin